

JOÃO CABRAL DE MELO NETO

Az idén száz éve született João Cabral de Melo Neto (1920–1999) brazil költő, a harmadik modernista nemzedék legjelentősebb alakja országában. Recife-ben, a brazil északkeleti régió egyik központjában látta meg a napvilágot, és a bozótos pusztaság, a Sertão meg a gyér növényzetű Caatinga rideg szigorúsága ihlette költői világát. Verseinek felépítésére hatottak Le Corbusier építészeti elgondolásai és Mondrian konstruktivista képei, így szinte mérnöki pontossággal, rideg elidegenítéssel mutatja be a szárazság sújtotta, nyomorúságos északkeleti vidékeket, a szülővárosát átszelő Capibarive folyó nyomortelepeit, és a cukornádtermesztésre épülő monokultúrát. A költő szeme előtt kitáruló látvány szinte hiperrealista megjelenítésére törekszik, s szinte egész költészetét végigkísérik a verseiben viszatérően megjelenő metapoétikai utalások. *(Pál Ferenc)*

Ablakok

Az egyik ember álmodik
a tengerparton, egy másik
nem emlékszik a dátumokra;
az egyik ember eliszkol
egy fa elől, egy másik elhagyta
a hajóját vagy a kalapját;
az egyik ember katona;
egy másik repülőzik;
egy másik meg elfelejti
az idejét, a titkát,
és azt, hogy fél a fátyol szótól;
és még van egy olyan is, aki
elnyúlva, mint egy hajó, elaludt.

Pál Dániel Levente fordítása

A vers és a víz

A vers cseppfolyós hangjai
törvényszegésre csábítanak,
revolverre.

Olyan szigetekről beszélnek,
amelyeket még az álmok sem
tudnak elérni.

Térdemen nyitott könyv,
hajamba szél kap,
nézem a tengert.

Ami a vízben történik,
ismétlődni kezd
az emlékezetben.

Pál Dániel Levente fordítása

A mérnök

A fény, a nap s a szabad levegő
szökkenti szárba a mérnök álmát.
A mérnök álmán átderengnek a
Felületek, tenisz s a pohár víz.

A ceruza, vonalzó és papír;
A rajzok, tervek, az összes számok:
A mérnök érthető és világos,
Fátylaktól nem takart világra lát.

(Némely délután felkapaszkodtunk
Az épületre. Megszokott látvány,
A mindenki által használt újság
Új cement- és üvegtüdővel liheg).

A víz, a szél és a fénykötegek,
Oldalt folyó, felhők magasába
Rajzolták az épületet, amely
A természetben magától kinőtt.

Zalán Tibor fordítása

A tagadás művésze

Amit csinálni kell, haszontalan.
Nem csinálni semmit, haszontalan.
De a csinálni vagy nem csinálni közt
A haszontalant megcsinálni több.
De nem, úgy csinálni, hogy elfeledni,
A haszontalant nem lehet feledni.
De haszontalant kell csinálni, tudva,
Hogy haszontalan, épp akár a dudva,
Haszontalan, és nincs benne értelem,
Amit nem ér el semmi értelem,
Csinálni: mert az sokkal nehezebb,
Mint nem csinálni, helyette nehezebb-
Ben lehet megmagyarázni, amikor
Több megvetéssel mondja a kor:
Hogy a megcsinált semmit sem érő show,
Neked se szól senki, olvasó!

Zalán Tibor fordítása

A cukornádmalom kölyke

A levágott cukornád kaszanyél,
Hegyes szögben metszi el a szerszám,
Olyan éles, mint a kaszapenge,
Mely elvágta őt, ezért hálából

Úgy hasított belém a nádpenge
Gyermekként, kis híján megvakultam,
És a ma már nem látszó sebhely most
Megjelent, hogy bennem megőrződjék.

A sebhely mára nyomtalan eltűnt;
Nem így a mélyemig hatolt ojtás;
Sosem tudom már meg, mi ojtatott
belém (akkor), vírus vagy vakcina.

Zalán Tibor fordítása

